

MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA
MEDOBČINSKI URAD ZA VARSTVO OKOLJA
IN OHRANJANJE NARAVE
Slovenska ulica 40, 2000 MARIBOR

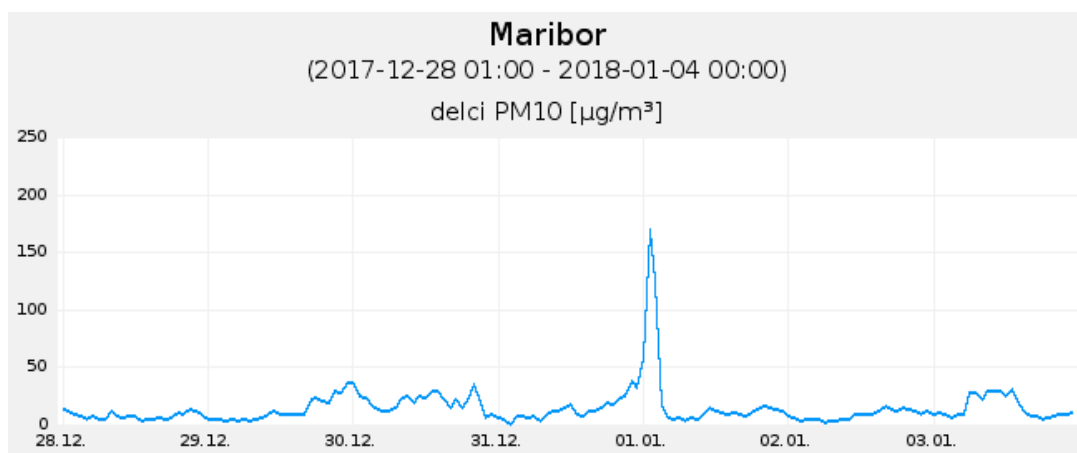
Datum: 5. 12. 2018

»KAJ PA ČE BI LETOS ZADNJE MINUTE STAREGA LETA PREŽIVELI DRUGAČE?«

Spet smo v mesecu decembru, mesecu veselja, praznovanj in slovesu starega ter pozdravljanju novega leta. Ko bomo odštevali zadnje minute, se bomo v pričakovanju zazrli v nebo in čakali na ognjemet, ki bo naznanil prestop v novo leto. Ob tem pa vedno znova pozabljamo na učinke, ki jih pirotehnična sredstva povzročajo.

Zakon o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih določa, da je **uporaba pirotehničnih izdelkov, katerih glavni učinek je pok, dovoljena le v času med 26. decembrom in 2. januarjem**. Teh izdelkov nikoli ni dovoljeno uporabljati v strnjenih stanovanjskih naseljih, zgradbah in zaprtih prostorih, v bližini bolnišnic, na površinah, kjer potekajo javne prireditve itd. (mimogrede, predpisana globa za kršitelje predpisa je od 400 do 1.200 evrov – fizične osebe). Žal niti dosledno spoštovanje zakona ne bo rešilo vseh težav, ki jih povzroča pirotehnika. Uporaba le-teh (poleg kurišč biomase, industrijskih obratov, dizelskih motorjev) namreč znatno poslabšuje kakovost zraka.

Podatki Agencije RS za okolje (ARSO) zgovorno pričajo, da so že več let v prazničnem času koncentracije drobnih prašnih delcev v zraku močno povišane, še posebej v silvestrski noči. Upoštevajoč, da merilne postaje ARSO niso postavljene v ožjih središčih mest, so koncentracije v mestnih jedrih lahko še znatno višje od dejansko zabeleženih. Vrednosti večkrat presežejo dovoljeno dnevno mejo onesnaženosti za trdne delce z velikostmi pod 10 mikrometrov, ki jo določa evropska regulativa. Veljavna zakonodaja onesnaženosti zraka, ki je posledica uporabe pirotehnike, ne nadzoruje in ne omejuje.

Slika 1: Prikaz vsebnosti delcev PM10 v zraku od 28. 12 2017 do 4. 1. 2018 – vrh prikazuje uporabo pirotehničnih sredstev ob koncu leta 2017

Kot je razvidno iz slike 1 meritve kakovosti zraka v času praznovanj ob koncu leta pokažejo prekoračitve dovoljenih mejnih vrednosti trdih delcev PM₁₀ v zunanjem zraku. Pri eksploziji se iz pirotehničnega izdelka silovito sprostijo v zrak v obliki plinastih reakcijskih produktov in ultra-finih delcev, ki nastanejo pri reakciji s kisikom oziroma pri reakciji med posameznimi deli eksploziva (npr. ogljik, težke kovine, žveplo, barijeve soli, kalijev kromat in še nekatere druge strupene snovi). Če ni padavin, lahko vsi ti delci v zraku ostanejo več kot en teden, se posedejo na tla in se nato ponovno resuspendirajo v ozračje (npr. kot posledica vetra ali prometa). V primeru padavin, se delci sperejo iz ozračja in tal ter posledično onesnažijo površinske vode in podtalnico.

Ob vdihavanju sproščenih snovi, lahko telo reagira v obliki blagih **vnetnih reakcijah dihal**. Če smo tem snovem izpostavljeni dalj časa, pa se lahko sposobnost delovanja pljuč bistveno zmanjša. Pri ljudeh, ki imajo različne bolezni dihal (astma, bronhitis,..), lahko en sam ognjemet poslabša njihovo bolezensko stanje (še **posebej so ogrožene občutljivejše skupine ljudi kot so otroci ali starostniki**).

Še huje je z delci, ki ostanejo v našem telesu, predvsem v organih, ki filtrirajo kri in povzročajo različne zdravstvene težave. Strupene snovi, ki se izločajo pri uporabi pirotehničnih sredstev lahko prizadenejo celo možgane.

Nikakor pa ne gre zanemariti **učinkov, ki jih imajo pirotehnična sredstva na živali**. Tako pok kot svetloba, ki se ob eksploziji sprostita, živali povzročita veliko vznemirjenje in posledično panično željo po pobegu, kar se žal nemalokrat konča s poškodbami živali ali poginom.

Naše domače živali in hišni ljubljenci doživljajo stres, ki lahko posledično privede do vedenjskih motenj. Sam hrup ob eksploziji pa lahko povzroči tudi srčne težave, slabost in bruhanje.

Če se odločite, da boste pirotehnična sredstva navkljub vsem negativnim učinkom, ki jih imajo za vas, vaše otroke, vaše bližnje in vaše živali, vseeno uporabili, je prav, da ostanke le-teh po uporabi pospravite, še posebej s kmetijskih zemljišč. Obstaja namreč velika verjetnost, da bodo ostanki pirotehničnih sredstev zašli v krmo vaših živali. Prav tako opozarjamo, da pirotehniko ne izvajamo v bližini gospodarskih poslopij (hlev, kozolci, skladišča), saj obstaja velika nevarnost požara.

Torej, kaj če bi letos zadnje minute starega leta preživeli drugače? Ne zapravljajmo zadnjih minut izteka starega leta s postavljanjem in prižiganjem pirotehničnih sredstev, ki nam bodo v veselje pet ali deset minut. Pričarajmo si čarobnost novega leta v družbi najbližjih, ob dobri glasbi, odlični hrani, lepimi voščili in zvezdnatim nebom. Stopimo v novo leto mirno in zadovoljno.

Tudi mir in zvezdnato nebo sta neločljivo povezana z decembrskim časom.